

Sokak Köpekleri

İnsan yaşamı elbette çok önemlidir. Elbette 2000 yılında insanlar kuduzdan, soğuk algınlığından, uyuzdan, vebadan... yaşamını yitirmemelidir. 2000 yılında insanlar ülkemizin içinde bulunduğu, çarpık kentleşmenin getirdiği diğer sorunları da yaşamamalıdır. Trafikte de yaşamını kaybetmemeli, derme çatma evlerde salt barınma gereksinimi uğruna yaşamamalıdır. İnsanların değerini belirten daha pek çok şey sıralayabiliriz. Ama bu gerekleri insan için var kabul edip diğer canlıları yok sayarsak; yani kendimizi en üste koyup bir sıralamaya girersek, sıranın en altındakiler bir gün gelir karşımıza dikiliverir; tıpkı sokak köpekleri gibi. Yok ederek sorunu çözümlmeye kalkarsak da birgün sıra kendimize gelir. İnsanlar arasında bir sıralama başlar.

ÜLKEMİZDE yaşam toplumsal çelişkilerle dolu. Bu çelişkilerde büyük ölçüde ülkenin ekonomik ve toplumsal yapısındaki hızlı gelişmeden kaynaklanıyor. Buna yerleşme düzenindeki değişim ve dönüşümleri de ekleyebiliriz. Örneğin gelişmekte olan pek çok ülkenin ana sorunlarından olan içgöç ülkemizde de hızlı bir kentleşme olgusunu bizlere yaşıyor. Hızlı, büyük ölçüde ve denetimsiz gelişen kentsel büyüme, kentsel alanlardaki yaşam ve çevre kalitesi için önemli sorunların

kaynağını oluşturuyor. Kentler, hava kirliliği, ulaşım, konut, enerji temini ve su altyapısıyla ilgili ciddi sorunlarla karşı karşıya. Kentlerin varoşlarındaki yerlere ve su kanallarına denetimsiz çöp dökümü halk sağlığını olduğu ka-

dar su ve toprak kaynaklarını da tehdit ediyor. Bu çarpık kentleşme, kentlerin çevresindeki yeşil alanları da yok etti. Ya denetimsiz yapılan evler? Bugün nüfusumuzun yaklaşık 20 milyonu "gecekondu" adı verilen ve denetimsiz yapılan evlerde oturuyor.

Böyle sorunlarla karşı karşıya gelmiş her toplumda olduğu gibi Türkiye'de de özellikle büyük kentlerde karşımıza şöyle bir tablo çıkıyor: Altyapı yok, yerleşim çarpık, büyüme tümüyle denetimsiz; nüfus patlamış durumda; doğa, tarih, hiçbir özelliği kalmamacasına kirletilip yozlaştırılıyor.

Bu karamsar tablonun yaşantımıza yansıyan pek çok olumsuzlukları var elbette. Burada bu olumsuzlukların birinden, sokaklarda yaşamını sürdürmeye çalışan hayvanlardan, özellikle de köpeklerden söz edeceğiz. Bu hayvanların ve onlarla birlikte yaşamlarını sürdüren insanların trajik boyutlara ulaşan ilişkileri üzerinde duracağız. Çevre bilim (ekoloji) etiği denen kavramdan çözüm arayacağız.

Kim Bunlar?...

Foucault'nun, insan bilimlerinin arkeolojisini çıkarmaya çalıştığı 'Kelimeler ve Şeyler' kitabında hayvanların sınıflandırılmasına yönelik bir Çin ansiklopedisinden alınmış bir betimleme var. Buna göre hayvanlar şöyle sıralandırılıyor: a) İmparatora ait olanlar, b) Mumyalanmış olanlar, c) Evciller, d) Süt domuzları, e) Sirenler, f) Olağanüstü olanlar, g) Sokak köpekleri, ...

Ne mutlu sokak köpeklerine ki hangi amaçla yazılırsa yazılırsın böyle bir metinde "adam yerine" konup gruplamaya alınmışlar diye düşünebilirsiniz. Ya da o zamanlarda da sokakta yaşayan hayvanların ve bunlarla ilgili sorunların varlığından söz edebilirsiniz. Günümüzdeki bilimsel yazılı kaynaklara göreyse köpekler yırtıcı memeliler takımının bir ailesi. Bu aile içinde av köpekleri, çoban köpekleri, süs köpekleri gibi ırklar bulunuyor. Sokak köpeklerinden söz yok. Çünkü sokak köpekleri o sözü edilen av köpeklerinden, süs köpeklerinden ya da

çoban köpeklerinden farklı bir tür değil. Bu hayvanları insanlar, doğalarından koparmış, bir biçimde kente getirmiş, daha sonra da değişik gerekçelerle sokaklara salıverilmişlerdir. Sokaklarda yaşamının zorluklarına rağmen bu cins hayvanlar varolan çoğalma güdülerinden vazgeçmemişler, aralarında bir cins ayrımı yapmadan çoğalmışlar. Öyle ki dünyaya gelen melez köpekler diğer melezlerle çiftleşmiş; derken hem genetik anlamda hem de hastalıklara dayanıklılık bakımından çok güçlü birçok cinsin özelliklerini taşıyan kusursuz köpekler ortaya çıkmıştır. İşte bunlara şimdilerde sokak köpekleri diyoruz.

Sokak köpekleri karşısında genellikle şu türden sorular uyanır kafamızda: 1- "Acaba saldırır mı? Ya da sakın kuduz olmasın?" 2- "Aaa zavallı köpek

aç bîlaç sokaklarda; yazık!" 3- "İnsanların bile kıymeti yokken köpeklerin, hele de sokak köpeklerinin mi değeri olacak? Hadi canım sen de!" Bu düşüncelerin dokusunda gerçekte: korku, acıma, ve karşılaştırma iç içedir. Bir de nedendir bilinmez ama "sokak" sözcüğü bir başka sözcüğün başına gelip ona sıfat olduğunda olumsuz bir anlam yüklenir: "sokak kızı", "sokak kadını" ve "sokak çocuğu" vb.

Köpeklere dönelim yine. Çoğumuz biliriz sokaklarda yaşamının zorluğunu. Eğer bilmiyorsak da en azından tahmin edebiliriz. Çöplüklerde aranan gıdalar, çamurlu sokaklar, yaşam mücadelesindeki kavga dövüş. Sonuçta kir pas içinde postlarıyla, kışın içindeki vücutlarıyla, birçok insan için birer korku ögesi olarak görülmüyorlar, dolayısıyla sorun oluyorlar.

Sorunlar çözümlerle giderilir. Kimi kişiler sorunu toplu yoketmeyle çözüveriyorlar. Örneğin, İnternet'te Türknet'e ait evcil hayvanlar sayfasında bu konu tartışmaya açılmış. Konu sokak köpekleri. Görüş şöyle: "Sokak köpekleri öldürülmelidir. Damdan düşenin halinden damdan düşen anlarımış. Bir köpek tarafından ısırılıp da kuduz aşısı olup, 45 gün ha kudurdum ha kuduracağım diye beklemenin ızdırabını yaşayanlar bilir. Bu olay yıllar önce olmuştu. Şimdiyse bir baba olarak aynı korkuyu çocuklarım için yaşamaktayım. Yeter bee."

Görüldüğü gibi bu yazıyı yazan kişi çözümü öldürmede görüyor. Mesaja yanıt verenlerden gelen bazı görüşlerse şöyle: "Peki sonuç üret. Ne yapalım. 'Yeter beee' demek kolay. Tüm med-

yanın yaptığı yanlışa katılıp bağcıyı mı döveceksin yoksa üzüm mü yiyeceksin? Çözümün ne? Lütfen unutma, trafik kazaları rakamları ile karşılaştırınca deve de kulak bile kalmıyor. Ne maddi ne de manevi olarak. Hem de kolay eğitilebilir, akıllı kategorisindeki insanlarca yapılıyor bu kazalar. Aptal köpekler kuduz olmaya çalışmıyorlar. Yaşamaya, kuduzdan kaçmaya çalışıyorlar. Hem de ellerinde direksiyon, ayaklarında gaz pedalı olmadan. Hadi trafik kazalarına da engel ol. Çocuğu kazada ölen babayı teskin et. Yeter beeee diye bağır....!"

Bir başka yanıtı şöyle: "Ben de sizin gibi kuduz aşıları oldum; hem de karnımdan; ama sizin bilgi eksikliğiniz var ne yazık ki. Sokaktaki her hayvanı öldürerek bunu çözemezsiniz. Fareler insanlara neler yapar biliyor musunuz? Çok hastalık buluşturır. Kedileri köpekleri öldürün de görün neler olacağını. Son derece bilgisizce bir intikam alma yönteminiz var... Bu kadar korkmanıza gerek yok. Şu ana kadar sizin gibi insanların korkuları kullanılarak sokaklarda vahşet yapılıyor. Bilinçli olun ve kendinizi kullandırmayın."

Bir başka yanıt: "Kimileri, hayvanla insan arasındaki farkı akıl olarak tanımlar. Şöyle bir bakalım. İnsanlık aklını kullansaydı bugün köpeklerin öldürülmesinden söz edilebilir miydi? Aklı olmayan bu hayvanlar bir hastalık taşıdığı için bundan sorumlu tutulabilir mi?"

Bugün yaşadığımız uygarlığın temelinde ne kadar insan emeği varsa o kadar da bu evcilleştirip açıkça sömürdüğümüz hayvanların emeği vardır. Kedisiz bir kentte küçük kemirgenler nedeniyle tarihte oluşmuş büyük salgınları ne çabuk unutupuyoruz. Osmanlı'nın belediye hizmeti içindeki 'karabaşnameleri' ne demek...Yüzyıllarca pisliğiyle deri tabakladığımız ve kırsalda vahşi hayvanlara karşı bizi koruyan köpeklerin, belediye otobüslerine takılan dijital tabelalara harcanan bir bütçeyle çok öncesinden sağlık sorunları ele alınamaz mıydı?..."

Bir başkası: "Kuduz tehlikesi dün vardı bugün de var yarın da olacak, bu olay bence basın tarafından biraz abartıldı, yani eminim ülkemizde bundan

önce de bazı insanlar bizim hiç haberimiz olmadan öldüler.. Kuduzdan ölenler için içim parçalandı, korkunç bir olay, ama bu gezegen sadece bizlerin yaşaması için var olmadı. Sokak köpeklerinin itlaf edilmesine karşıyım, ama bilinçli bir programla kısırlaştırılarak bunların sayısının minimuma indirilmesi mümkün olsaydı daha iyi olurdu diye düşünüyorum. Bir yerde birini bir köpek ısırıyor haydi eline tüfeği alan köpek avına çıkıyor... Düşünün bir köpeğin kuduz olmasının suçunu bütün köpekler çekiyor, bence bu çok yanlış, ilkel ve vahşice bir tutum."

Örnek olarak seçtiğimiz yanıtlarda olduğu kadar mesajların hemen tamamında insanlar soruna daha akılcı çözümler bulmaya çalışmışlar. Ama bazıları çok ama çok endişeli. Bu insanlar,

öldürmeyi öneren kişi gibi kendileri kadar çocukları için kendilerine göre haklı nedenlerle endişeliler. Özellikle gazete ve televizyonlarda sık sık okudukları ve izledikleri ısırılma ve kuduz haberleriyle sokak köpeklerini bir tehdit olarak görüyorlar. Nasıl olur bilmiyorlar; ama bu soruna bir çözüm bulunmasını istiyorlar. Çare olarak da kimi topluca öldürülmelerini, ya da daha kibarca olduğunu düşündüğü bir ifadeyle 'uyutulmalarını' istiyor. Kimiyse barınaklara toplanmalarını. Başka çözümler de var: "Başiboş hayvanların sağlıklı olanlarını ayırıp yurtdışına yollayabiliriz. Oradaki hayvanseven derneklerle koordine bir şekilde çalışıp bu işi halledebilecek derneklerimiz yok mu acaba? Örneğin ABD bu konuda en ileri ülkelerden biri. ABD'ye yollasak olmaz mı?"

Yukarıda kısaca değindiğimiz o çarpık kentleşmenin sonucu ortaya çı-

kan tabloda, insan yaşamının ne kadar tehlikelerle dolu olduğu ortada. İçme sularına karışan kanalizasyon sularından tutun da, trafikte her saniye riskler altında bulunmamıza kadar bu konuda pek çok örnek verilebilir. Bu örnekler gibi, 2000 yılında, yaşamımızı yakından ilgilendiren sorunlardan biri sokak hayvanları. İnsanlar arasında korku yaratması da çok doğal. Ama çözüm ne? Uyutulmaları mı? Barınaklara kapatılmaları mı? İhraç edilmeleri mi? Kısırlaştırılıp, aşılanıp salıverilmeleri mi?

Yaşama Hakkına Saygı Ahlaksal Bir Yükümlülüktür...

Bazı insanlar bu konuyu ahlaksal bir boyuttan değerlendiriyorlar ve sokaktaki hayvanların, daha geniş bağlamda da doğanın avukatlığını yapıyorlar. Bu insanlar ne 'çaçaron', ne 'entel', ne de yapılan birçok anlamsız yakıştırmayı hak ediyorlar. Çünkü ahlaksal sorumluluğu göz ardı etmeden, dünyayı salt insan egemenliğinde değerlendirmeden çözümler arıyorlar. Doğaya ait hakları temsil ederek; bitki ve hayvanlar adına konuşuyorlar.

Bitki ve hayvanların türlerini korumak, hayvanları korumak, araştırmalarda hayvanların denek olarak kullanımını sınırlandırmak, çevre koşullarının iyileştirilmesi yolunda çabalar harcamak, hayvanlar için hukuksal bir düzenlemenin olmasını sağlamak, bu insanlara göre ahlaksal bir sorumluluk.

Adına bilimsel olarak 'ekoloji etiği' de denen bu kavram birtakım uyarılarda bulunuyor insana. İnsanların hem kendilerinin, hem de çocuklarının, torunlarının iyiliği ve refaha ulaşması için doğanın bir malzeme deposu olarak görülmemesini öngörüyor. Çevre bilim denildiğinde yalnızca insan akla gelmiyor. Çevre bilim bu dünyayı paylaştığımız diğer canlıların birbirleri ve çevreleriyle olan ilişkilerini anımsatıyor.

Gerçekten de, yüzyıllardır, sürekli ve düzenli bir biçimde dünyayı sömüren insan, yaptıklarının bedelini artık görmezlikten gelemiyor. Bu sömürü

öyle boyutlara ulaştı ki, çevreye karşı yeni bir ahlâksal sorumluluk etiği yadsınamayacak bir gerçek oldu. Nietzsche, bütün insanları belirleyen tek şeyin "çevreye hükmetme gücü/iktidarı ele geçirme isteği" olduğunu ve bunun insan doğasının merkezinde olduğunu söylemiş. Çevrebilim etiği ise, insana şunu söylüyor: Artık doğaya bakışını değiştir. Kendini ondan üstün görmekten vazgeç ve yalnızca kendi çıkarlarını değil yaşamı paylaşacağın her şeyin çıkarını da gözet ve bu sınırlı dünyada, insancıl bir çevrebilimsel adalet kuramı oluştur.

İşte insanlığın dünya üzerinde sonuza değin varlığını sürdürmesinin koşullarını hem tehlikeye sokmamak hem de insanın gelecekte, geçmişten sorumlu tutulmamasını sağlamak için bu sorumluluğu taşıyor bu insanlar. Daha yalın bir anlatımla, kendinden daha güçsüz olanların da yaşam hakkına saygı duyuyorlar.

Bu yaklaşımdan hareketle sokakta yaşayan hayvanlar için çözümler arıyorlar.

Elbette insan yaşamı çok önemlidir. Elbette 2000 yılında insanlar kuzudan, soğuk algınlığından, uyuzdan, vebadan... yaşamını yitirmemelidir. 2000 yılında insanlar ülkemizin içinde bulunduğu, çarpık kentleşmenin getirdiği diğer sorunları da yaşamamalıdır. Trafikte de yaşamını kaybetmemeli, derme çatma evlerde salt barınma gereksinimi uğruna yaşamamalıdır. İnsanların değerini belirten daha pek çok şey sıralayabiliriz. Ama bu gerekleri insan için var kabul edip diğer canlıları yok sayarsak; yani kendimizi en

üste koyup bir sıralamaya girersek, sıranın en altındakiler bir gün gelir karışımıza dikiliverir; tıpkı sokak köpekleri gibi. Yok ederek sorunu çözümlenmeye kalkarsak da birgün sıra kendimize gelir. İnsanlar arasında bir sıralama başlar.

Canlısı, cansızsı, hayvanı, insanıyla tüm dünyayı bir ev olarak bilir, sistemi değişik parçalardan oluşan ve birbirleriyle bağıntılı bir ünite olarak kabul edersek, yok etmek sözcüğünün asla çözüm olmayacağını hemen kavrayabileceğiz.

Sargun Tont, Sulak Bir Gezegen'den Öyküler kitabında şunları söylüyor: "Ekolojide önemli olan ilişkiler ve ekosistem anlayışıdır... Doğada birbirleri ve çevreleriyle belirli ilişkiler kurmuş canlılardan oluşan, varlığı diğer ünitelerden az çok ayrılabilen ünitelere ekosistem denir. Ekosistem bazan coğrafik olarak tanımlanırsa da, burada önemli olan hayvan, bitki ve böceklerle

rin oluşturduğu dinamik besin zincirleri ve bu zincirlerden oluşan besin ağlarıdır... Charles Elton, Hayvan Topluluğu adlı kitabında bunu şöyle açıklar: "Büyük balık küçük balığı yer; küçük balık su böceklerini yer; su böcekleri bitki ve çamuru yer... Çok basit bir ekosistemde, otlar, otları yiyen fare, fareyi yiyen kuş, üç halkadan oluşan bir besin zincirini oluşturur. Tabii doğada her canlı yalnızca tek bir cins ot ya da hayvan yemediği için verilen örnekteki zincirin halkalarına yeni zincirler eklenir. Bunun bir diyagramını çizersek ortaya balık ağına benzeyen bir şekil çıkar. Burada önemli olan nokta iç içe geçmiş bağlantılar ya da halkalardan birinin devre dışı kalması halidir. Çünkü bu durumda bütün ekosistem aksayacaktır."

O halde önemli olan doğal dengeyi aksatmadan; dolayısıyla çevre sorunlarına neden olmadan sorunlara çözüm bulmaktır. Bu noktada ekoloji bilimi ister hoşlanalım ister hoşlanmayalım şöyle diyor, yine Sargun Tont'un kitabından bir alıntı yaparak açıklayalım: "Bir ekosistemin nasıl çalıştığını anlamadan bir çeşit doğa tamirciliğine soyunmak anatomi ve fizyoloji bilmeden tıp doktorluğu yapmaya benzer."

O halde sorunun çözümünü, bilimsel ve ahlaksal sorumlulukla ele alan kişi ve kuruluşlara bırakalım. Bırakalım sorunu veterinerler, gönüllü kuruluşlar, belediyeler, ilgili bakanlıklar, bilimsel araştırma kurumları bir araya gelip çözümlensinler. Sokaklardaki potansiyel tehlikeler olmasın. Ama yok ederek değil. Bu konuda soruna değindiğimiz noktadan çözüm arayanlar şöyle söylüyorlar: Büyük bir istekle

Koru ve Sev...

Sokak hayvanları konusunda çaba sarfeden gönüllü kuruluşlardan biri de Korusev. Korusev Derneği'nin en önemli amacı, insanın çeşitli kaynaklardan aldığı gücü yapıcı amaçlar için kullanmasını sağlamak ve zorluklar, eziyet ve ölüm tehlikesi içinde yaşayan hayvanlara yardım etmek. Sokaklarda açlık, soğuk, susuzluk ve en önemlisi insan eziyeti-

tine rağmen yaşamaya çalışan hayvanların yaşamlarını kolaylaştırmayı insan olmanın gereği olarak gören dernek, insanı evrenin sınırsız ve sorumsuz hakimi değil, yaşadığı dünyanın bir parçası kabul ediyor.

Korusev Derneği, başta bilinçlendirme ve eğitim olmak üzere, kısırlaştırma, tedavi, aşılama, sahiplendirme gibi çalışmalarda bulunmakta. Çankaya Belediyesi'nin 100. Yılı'nda bulunan barınağında 600 hayvanın sorumluluğunu alan dernek hayvan seven ya da sevmeyen ayırt etmeden insanları yaşamı paylaştıkları canlılara el vermeye çağırıyor.

Korusev Derneği'ne erişebileceğiniz Bannak telefon numarası: (312) 285 97 58

köpek alıp, hevesi geçince köpeğini sokağa atanların, köpeklerini yavrulayıp, yavrularını sokağa bırakanların olmamasını sağlayacak önlemler alınsın. İthal edilen hayvanlar olmasın, petshoplarda 'markalı' köpek alımı yüksek vergilerle cezalandırılsın; köpekle yaşamak isteyenler yuva bekleyen binlerce köpeğe aile olsunlar. Sokak köpekleri rehabilite edilsin, aşılansın, kısırlaştırılsın. Onlar için barınaklar oluşturulsun, ama bu barınakların işletilmesi birkaç gönüllünün çabasına bırakılmasın. Devlet ve sivil toplum örgütleri işbirliği içinde olsun. Çocuklarımızın eğitimine de önem vermeliyiz, en azından pratik ölçütler konusunda. Eğitimi verecek olan başta aile ve öğretmenlerdir. Başta bu ikili, çocuklara bencilliği değil birlikte yaşamın önemini ve gerekliliğini kavratsın. Artık ülkemizde hayvan haklarını da gözetilecek bir yasa olsun.

15 Ekim 1978'de Paris'te UNESCO evinde ilan edilen Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde yer alan ilkeleri de aktarıp yazımızı bağlayalım. Bu ilkeler sorunun çözümünde uyacağımız ahlaksal sorumluluğumuzu da bizlere anımsatıyor.

Hayvanların korunmalarını, bakım ve sağlıklı yaşamlarını sağlamak için gerekli tüm önlemleri almak, varolan önlemleri artırmak; İnsanlarla olan ilişkilerinde hayvan sevgisini yaygınlaştırmak, pozitif bilimin ışığı altında hayvanlarla olan ilişkileri geliştirmek, bu yönde insanları eğitmek; hayvanların korunmaları, muhtaç olanların bakılmaları, yaşam koşullarının en üst seviyede tutulmasının temini amacıyla, mevcut yasa hükümlerinin uygulanmasını sağlamak, yeni yasa önerileri geliştirmek ve yasalaşması doğrultusunda çalışmalarda bulunmak. Başta hayvanların sağlığı ve refahı olmak üzere, insan sağlığına da gereken önemi vererek, toplumda insan-hayvan ilişkisini sağlıklı bir biçimde kurmak ve bunu sağlam temellere dayandırmak.

Gülgün Akbaba

Konu Danışmanı: Gülgün Tuna

Yrd. Doç. Dr., *Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Böl.*

Kaynaklar

Demirsoy A. "Yaşamın Temel Kuralları, Cilt 3 Kısım 2" Ankara, 1997.

Tont S. "Sulak Bir Gezegenin Öyküleri", Ankara 1997.

Soykan N.Ö. "Türkiye'nin Felsefe Manzaraları" İstanbul, 1998.

<http://www.cevre.gov.tr/cevpo.htm>

<http://www.dergi.org/091999/0603.htm>

<http://www.dergi.org/111999/0216.htm>

<http://iq.turk.net/forum/yasam/evcilhay.nsf/>

Toplumsal Bakış

İtifa Karşımız

Sokakta yaşamını sürdüren hayvanları topluca öldürmelerine Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak karşımız. Son 6 yıldır sürdürdüğümüz aşılama, kısırlaştırma çalışmaları nedeniyle de Ankara'da kuduz konusunda bir tehlike olmadığını düşünüyoruz. Ancak bir kısım medyanın özellikle son günlerde İstanbul'da yaşanan olayları verişi sorumluluk bilincinden çok uzak. Dolayısıyla insanlarımızın bu hayvanlara bakışını da olumsuz yönde etkiledi.

Biz Büyükşehir Belediyesi olarak aşılama, kısırlaştırma ve sahiplendirme çalışmalarımızla bu konuyu 3 yıl içinde çözümlenebileceğimizi düşünüyoruz.

Fatih Hatipoğlu

Ankara Büyükşehir Belediyesi Sağlık Dairesi Başkanı

Hayvanların Korunması Konusunda...

Hayvanları korumak ahlaki bir sorumluluk olduğu kadar çevre etiği açısından da bakanlığımızı ilgilendirmektedir. Dolayısıyla, sahihsiz hayvanların korunması kapsamında sokak köpekleri de korunmalıdır.

Ülkemizde hayvan itlafının önlenmesi için temel şart, onların bir yasa ile sayılarını kontrol altına alacak düzenlemeleri getirmektir. Böylece aşırı hayvan artışından rahatsız olan insanlar hem de bu hayvanlara bugüne kadar uygulanan insanlıkdışı uygulamalardan rahatsız olanlara çözümler sunacaktır. Bakanlığımız bu yasa, Hayvanları Koruma Kanunu tasarsını meclis genel kuruluna kadar intikal ettirmiştir. Bu yasanın bir an önce meclisten çıkmasını bekliyoruz.

Sağlık Bakanlığı'nın açıklamalarına göre, yalnızca hayvan ısırık vakaları için harcanan 40 trilyonun bir kısmı ile bu hayvanlar, insancıl çözümlerle kontrol altına alınabilir ve sorun olmaktan çıkabilir.

Nadiye Beker

Çevre Bakanlığı Çevre Koruma Genel Müdürlüğü

Hayvanları Koruma Daire Başkanı

Tüm Canlıların Doğuştan Hakları Vardır

Tüm bilinçli ve duyarlı canlıların, türü, ırkı, zekâ derecesi, yetenekleri ne olursa olsun, hepsinin doğuştan eşit, temel hakları vardır. Her bir canlınin kendisine ait, diğerlerinden bağımsız bir değeri vardır. Bu temel ilke üzerinde birleşebilirsek, hayvanların da haklarına saygı göstermeyi ahlaki bir ödev olarak kabul edeceğiz.

Gülgün Tuna

KORUSEV Vakfı Ankara Temsilcilerinden

İnsan Doğayla Uyumlu Bir

Yaşam Sürdürmek Zorundadır

Gerek evrimsel gerekse ekosistemik olarak doğanın ayrılmaz ve bütünlüğü bir parçası olan insan doğayla uyumlu bir yaşam sürdürmek durumundadır. Ekoahlak ilkelerine göre insan doğaya saygı göstermeli, çevresiyle bütünleşmeli ve doğanın bir parçası olduğunu unutmamalıdır. Dünyadaki diğer canlılara ekonomik değer taşıyan bir kaynak olarak değil, dünyayı paylaşıcı ve birlikte varolduğu bir şey olarak bakmalı-

dır. Bu anlayışla insanı, "değer taşımadığını" düşündüğü canlıları yok etmek yerine, onlarla birlikte çevreye uyumlu bir şekilde yaşamalıdır.

Mesia Saat

KORUSEV Vakfı

Başboş Hayvanlar İtfal Edilmelidir

Sokaklarda başboş köpeklere dolaşın diyenler, televizyonda, gazetelerde kudurarak ölen çocukların ailelerinin dramlarını seyretmiyor musunuz?

İsmini açıklamadı

Birlikte Yaşamın Yollarını Aramalıyız

Köpeklerin sayılarını kontrol altına alabilmek için park ve barınaklar kurulmalı. Hayvanların alındıkları yerler kaydedilmek suretiyle toplanmalı, kısırlaştırılmalı ve ameliyat sonrası bakımları yapılarak, aşılanmalı ve alındıkları ortama bırakılmalı.

Aysan Sümercan

Çözüm, Hayvan Hakları Yasası'nda

Yok etmek yerine çareler üretip, koruma altına almak amacımız olmalı. Olası riskleri ortadan kaldırmak içinse belediyeler sivil toplum örgütlerinin el ele verip kısırlaştırma operasyonu ve sağlık taraması yapması şart. Ve her şeyden önemlisi hayvan hakları yasası. Bu yasa birçok sorunun çözümünde anahtar olacak.

Mine Eren

Melika Yılmaz Vakfı Başkanı

Pako'ya Mektuplar'dan Alıntı

Yüksek yüksek binaları olan bir şehirde, yüksek binaların önünde bir köpek yavrusu vahşice vurulursa, o yüksek binalar uygarlık için asla yeterli değildir.

Bekir Coşkun

Gazeteci, Yazar

Önce İnsan

Kendimi bildim bileli hiçbir hayvanı öldürmedim. Belki bilmeden karıncaları ezmiş olabilirim. Bu dünya tüm canlılar için ama önce insan için, özellikle yarı bu dünyayı miras bırakacağımız çocuklarımız için.

Hasan Gündoğdu

Yaşam Bir Armağandır

Ülkemizde bir hayvanın bakımını üstlenmek çok zor. Bunu biliyorum, çünkü 4 sokak köpeği ve bir kanadı kırık güvercinin sorumluluğunu üzerine almış biri olarak, onlarla yaşamı paylaşmanın zorluklarını her gün yaşıyorum. Ama hemen baştan belirteyim ki yaşanan tüm olumsuzluklara karşın onlarla birlikte geçirdiğim her anı yaşıyordum. Tıpkı Behramoğlu'nun yaşamı bir armağan olarak kabul etmesi gibi, ben de yaşamın insan, hayvan, bitki, velhasıl var olan canlılarla anlam kazandığını düşünüyorum ve onlarla yaşamın tadına olabildiğince varmaya çalışıyorum.

İskender Çetin